

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Caroli Scribani E Societate Iesv Medicvs Religiosvs De Animorvm Morbis Et Cvrationibvs

Scribanius, Carolus

Antverpiæ, 1618

XXI. Inutilium personarum admissio & retentio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46194](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46194)

perior mores induerit, consultius fuerit
vnum à munere remouere, quàm tot
tamque grauibus malis domum onerare.

CAPVT XXI.

*Inutilium personarum admissio,
aut retentio.*

Quàm graua ex his damna Religio-
nibus data sint, ignorare nemo po-
test; cum aut parentum, amicorum, be-
nefactorum, magnorumque virorum ro-
gatu, aut spe bonorum in Religionem
minùs idonei admittuntur, aut in ea re-
tinentur. Quid enim non meritò vereri
debeamus ab hac inutilium turba, nisi
totius Religionis teporem quendam ac
frigus, ac demum interitum vniuersum?
Nam cum per hos consueta Religioni mu-
nia rite & cum laude ac fructu obiri non
possint, fit vt aut vniuersim negligantur,
aut cum dedecore peragantur: aut sanè
plurimi idonei supra hanc inutilium tur-
bam admittendi sunt, quorum opera tu-
tò, ac cum fructu vti possimus: atque ita
replentur Religiones personarum nume-
ro, vtilium partim, partim inutilium, quo-
rum

rum exemplis priores illi ad otiosam, & ad non dignam Religionem vitam descendunt.

Sed nec quidquam ab hoc hominum genere expectandum, quàm ut, postquam impleti, dilatati & incrassati fuerint, abeant in murmurationes otio amicas, in obloquia, in aliorum criminationes, in instituti neglectum; inde etiam in contemptum, in mandatarum rerum refragatores; in cibum, potum, somnum, carnem, & his similia; & in magnum denique vniuersæ Religionis dedecus & infamiam latè spargendam; cùm externorum quisque ex his metiatur reliquos. ut non tam profit proborum non contemnendus numerus, quàm paucorum imprudens & ab instituto degenerans conuersatio.

Accedit quòd hi ferè vniuersam domesticam pacem turbent, semper inquieti, nulla in re stabiles, otio diffuentes, ad vana & sæcularia propensi; & cùm nihil in eis sit quod Religiosum redoleat, tum prima quæque munia venantur, dignissima quæque deberi sibi arbitrantur, reliquorum dicta factaque criminantur; & ferè in optimos quosque & probatissimos hi insurgunt, ementitisque quaqua possunt calumniis onerant, detrahuntque; primis quibusque. cùm enim videant, se vir-

tute

tute non posse cum his contendere, ad maledicta descendunt, clam primum, inde publicè; vt per magnorum depreffiones, gradum sibi ad summa quæque sternant.

Iam illud ferè obseruatum, tales plerumque in eos insurgere, quorum noxia facilitate in Religionem admissi sunt. nam nisi omnia concedantur, insurgunt in benefactorè; inde in contemptum, & oblocutiones graues in primum illum suum nimis beneficum parentem: nec grande illud olim concessum beneficiũ agnoscunt, nisi quæcunque voluntas suaferit extorserint; & cum se admissione aut retentione æquatos vident optimis, etiam virtutum præmio paritari volunt, virtutis omnium expertes.

Laborant hoc malo non infirmi Superiorum, innata quadam lenitudine ac clementia, zelo etiam non rarò animarum: qui si considerarent, crudelem illam meritò clementiam censerì debere, quæ vt paucorum non proborum salutì consulat, optimos quàm plurimos animarum periculis exponit; longèque illos à clementia abesse, qui, vt noxio membro partant, corpus vniuersum morti obiciunt; non tam facillè ad illa descenderent. Prudens

dens verò secabit membrum, vt corpus tueatur; euellet nocitura, & ignibus dannabit, vt bono semini consulat. Ille verus pater est, qui seposito imprudenti paterno affectu, vt morigeris probisque liberis prospiciat, malæ improbæque indolis filium à domo fratrumque consuetudine ablegat. Idem in pecoribus vsu venire videmus: amouet scabie laborantes prouidus pastor, ne vnus contagione grex reliquus pereat.

Et sanè non tam clementia, quàm immanis sæuitia est, admittere aut detinere Religioni noxium, aut minùs idoneum; cùm res hæc in vniuersi corporis vergat interitum, plusque vnus sæpe improbitas nocumèti Religioni damni que dare consueuerit, quàm plurimorù probitas emolumenti adferre. ita nocitura sæcundiùs serpunt, & nullo impellente fertilissimos agros occupant: proba, culturâ indigent; nec facilè radices agunt, aut se ad vicina extendunt, ni indefessus labor accesserit.

Remedia.

Seria in admittendis disquisitio, magis
Setiam seria post admissionem probatio.

Faci-

Facilis è tirocinio dimissio, in iis, qui exigua promittunt, quorum talenta tenuia spem non magnam faciunt magnarum rerum.

Prudens delectus Magistri Nouitiorum, qui iudicio, prudentia, & in ingeniorum disquisitione solertia valeat: qui instituti non tantum amans, sed & serius & accuratus vocationis cognitor, quò concreditos sibi ad eam regulam formet, maximeque ad mortificationis studium: aut enim sequentur doctorem, & naturæ prauitatem, sui victores, superabunt; aut lassæ & victi, aliud vitæ genus deligent; aut sat magnam occasionem dabunt ad sæculum ablegandi.

Iuuerit etiam plurimum, vt neminem quis Superiori à quo admissio pēdet commendet, nisi antè probè cognitum, & cuius ingenium variè probauerit, vtque non tam numero, quàm aptitudine delectetur.

Nemo nuda amicorum, benefactorum, magnorumq; virorum commendatione admittendus. in quo recti tenacissimum, constantemque per omnia decet esse Superiorem: ne aut beneuolentia, aut consanguinitate, aut potentium auctoritate à vero deflectat. cogitet plus se Religioni, cui

cui præest, quàm sanguini & potentia de-
bere. prima proinde semper cura indolis
& ingenij sit, postrema omnino opum,
nobilitatis, sanguinis, amicorum: quæ
ornamenta si nuda sint, omni ingenio vi-
duata, reliquisque animorum præsi-
diis destituta, numquam Religioni ascriben-
dos censeo.

Non facilè denique admittendi, de qui-
bus merita dubitatio moueri posset; imò
non admittendi quamdiu iustæ dubita-
tionis metus subest.

Plures in omni admissione in consilium
vocandi, quo certius aliquid statuatur, ne-
que vnus potius Superioris affectu, quàm
plurium sententia res peragatur.

CAPVT XXII.

Negligens institutio nouitiorum.

A Qua ferè vniuersa Religionis habi-
tudo bona nascitur. cum plurimùm
reliqua omnis ætas ab illorum recta pra-
uaque institutione pendeat. ab hac enim
in omnem profutura nocituraque æta-
tem documenta petuntur: fundamenta
namque hinc mittuntur totius ædificij spi-
rita-

K

rita-